

**ПИТЕР БРИН, ПРАТЕНИК ВО
ПАРЛАМЕНТОТ НА НОВ ЈУЖЕН ВЕЛС**

АВСТРАЛИСКИ ПРАТЕНИЦИ ЛОБИ

Деновиве во Република Македонија престојуваа двајца пратеници од Парламентот на австралиската федерална држава Нов Јужен Велс, Питер Брин и Норин Хај. Заедничко и за двајцата е тоа што иако немаат ма-

Господинот Питер Брин дојде во Македонија како член на делегацијата на Здружението на македонските општини од Австралија, составена од Игор Александров, Мајкл Радин, Ицо Најдовски и Роберт Деспотоски, која оствари средба со претставници од македонската политичка партија во Албанија, Македонска алијанса за европска интеграција, со Македонците од Пустец, Мала Преспа, со претставници на партијата "Виножито" на Македонците во Егејска Македонија и со Македонците од ОМО "Илинден" Пирин на Пирин Планина. Тој вели дека засекогаш ќе трае неговата борба за човековите права на Македонците, и со сите сили ќе настојува секаде каде што тие се јавуваат како етничко малцинство да ги добијат правата пропишани со меѓународните стандарди, како и признавање на уставното име на Република Македонија.

СОСЕДНИТЕ ДРЖАВИ НЕ СМЕАТ ДА ВРШАТ НАСИЛНА АСИМИЛАЦИЈА НА МАКЕДОНЦИТЕ!

■ Разговорите ги водеше:
Жаклина МИТЕВСКА

РААТ ЗА МАКЕДОНСКОТО ПРАШАЊЕ

НОРИН ХАЈ, ПРАТЕНИЧКА ОД ВОЛОНГОНГ ВО ПАРЛАМЕНТОТ НА НОВ ЈУЖЕН ВЕЛС

кедонско потекло, тие сепак се достоини борци за македонската кауза и за македонското прашање на австралискиот континент, на Балканскиот Полуостров и пошироко.

Госпоѓа Норин Хај, како доселеничка емигрантка, дошла во Австралија пред 25 години. Во 2003 година, во првиот изборен круг, е избрана за пратеничка од Волонгонг, каде има најголема концентрација на Македонци, во Парламентот на Нов Јужен Велс. Таа ги застапува интересите на македонската заедница во Австралија. Кандидат е и за наредните парламентарни избори во март 2007 година и доколку ја добие довербата од електоратот ова ќе ѝ биде втор мандат. Постои можност да добие и министерска функција. Во историјата на Австралија таа е прва жена претседател на најважниот Комитет во Парламентот на Нов Јужен Велс, оној за финансиски средства. Иако е одговорна за нивна распределба, сепак секогаш лобира повеќе да добијат Македонците.

САМО КОХЕЗИВНА МАКЕДОНСКА ЗАЕДНИЦА МОЖЕ ДА БИДЕ ФАКТОР ВО АВСТРАЛИСКОТО ОПШТЕСТВО

ПИТЕР БРИН

Какви се Вашите впечатоци од оваа посета?

БРИН: Бев изненаден од разликата и од односот на соседните земји кон македонското малцинство и односот на Република Македонија кон малцинствата во неа. Очекував слично признавање и почитување на човековите права на Македонците во соседните земји, како што се почитуваат правата на етничките малцинства во вашата држава. Република Македонија оди толку далеку што етничките малцинства ги признава дури и со својот Устав. Како споредба, дознавме дека дури сега Албанија им го дозволила правото на Македонците да регистрираат своја партија. Всушност, Македонците во Мала Преспа добиле голема инспирација од можноста да ја регистрираат својата политичка партија. На Македонците во Албанија, кои се изјаснуваат како Македонци, им се оспоруваат најосновните човекови права, како што се, правото на пристап до чиста вода, до образование, правото на пристап до здравствени услуги на државата, правото да имаат свои патишта во регионите во коишто живеат, да имаат струја, телефонски линии итн. односно најосновни човекови права според меѓународните стандарди. На еден Македонец во Албанија му реков дека треба да бидат задоволни со тоа што оваа држава сака да стане членка на Европската унија, а тоа значи дека за да добие прием во ЕУ, таа како предуслов ќе треба да ги почитува правата на Македонците во Албанија. Македонецот констатира: зошто би требало да очекувам кога Албанија ќе влезе во ЕУ тогаш да ги почитува правата на Македонците во Албанија, кога Грција веќе е активна членка на Унијата и не ги почитува основните човекови права на Македонците кои живеат во неа. Кога го слушнав ова сфатив дека исклучително малку темелно ги разбираам проблемите на Македонците во соседните земји.

Во Бугарија најдовме на голем ентузијазам во нивните обиди да регистрираат македонска политичка партија, но во оваа држава многу се построги правилата за нејзино регистрирање и потешко е да се исполнат условите, отколку во Албанија. Услов за регистрирање партија во Бугарија е таа да има 5.000 членови. Од сите места кои ги посетивме, Македонците во Пиринска Македонија беа најинспиративни, имаа најголема верба во однос на она што сметаат дека можат да го остварат, а се однесува на заштитата и на афирмацијата на македонскиот идентитет. Во Пиринска Македонија имаше 5

автобуси со луѓе дојдени од разни краишта за токму нас да не пречекат. Меѓу нив беа многумина кои лежеле во затвор повеќе години единствено заради тоа што се изјасниле како Македонци. Добив впечаток дека репресијата и прогонувањето на овие луѓе уште од педесеттите и шеесеттите години на минатиот век ги предизвикало да бидат уште поголеми ентузијастички и поамбициозни за остварување на нивните етнички права во Бугарија, особено во однос на правото да го задржат етничкиот идентитет, да ги задржат македонската култура и македонскиот јазик, токму како македонски јазик, култура и идентитет. Исто така, бев воодушевен од ората и од песните на ридот на Пирин Планина, со кои не дочекаа.

Запознат сум со една неодамнешна одлука на Европскиот суд за човекови права, според која Грција е казната со најголема казна, односно износ кој досега е одреден за прашање за прекршувањето на човековите права на Македонците во Грција. ЕУ е свесна и сигурно негодува заради тоа што Грција не само што на тамошните Македонци не им ги дава правата кои се поврзани со етничките малцинства, а се однесуваат на европските стандарди за права на етнички малцинства, туку и затоа што таа воопшто не признава дека тие постојат како етничко малцинство. Сметам дека на тој план ЕУ е активна, но недоволно ефективна.

Како се борите против дискриминаторскиот термин за Македонците во Австралија - Славомакедонци, кој сè уште се користи, а како му се спротивставувате и на грчкото лоби?

БРИН: Во Австралија сè уште постои дискриминација во однос на Македонците, како и во цел свет, а конкретен пример за тоа е што Австралија не ја признава РМ под нејзиното уставно име. проблемот со непризнавањето на Македонија под уставното име делумно се должи на Резолуцијата на Обединетите нации за прием на РМ под името Бивша Југословенска Република Македонија и, исто така, на одлуката на Советот на Европа да се употребува тоа име како референца за РМ. Но, и покрај тоа, повеќе од 120 држави во светот ја признаа Република Македонија под нејзиното уставно име. Имам намера идната година да се кандидирам за пратеник во федералниот Парламент на Австралија и кога би дошол на таа позиција јас би се залагал Австралија да ја признае РМ под нејзиното уставно име и тоа да се употребува во нашата севкупна документација во однос на вашата држава.

НОРИН ХАЈ

Во Волонгонг има најголема концентрација на Македонци. Госпоѓа Хај, од 2003 година Вие сте пратеничка во Парламентот на Нов Јужен Велс од овој дел на австралискиот континент, а Македонците сочинуваат значителен дел од Вашето гласачко тело. На кој начин ги застапувате Македонците во Парламентот?

ХАЈ: Пред да станам пратеничка бев член на Синдикатот на Нов Јужен Велс. Околу 70-80 отсто од членовите на Синдикатот беа Македонци и ме поддржуваа во мојата борба за човекови права. Мојата борба за човекови права почна кога станав член на Синдикатот на Нов Јужен Велс. Петнаесет години бев секретар на Синдикатот во Волонгонг. Настојувал

подеднакво ги претставувам правата на сите етнички групи. Во Парламентот отворено зборував за претставниците на "Виножито", македонска политичка партија од Егејска Македонија, Грција, за нивната посета на Австралија. Бев иницијатор и помогнав да се постави изложбата на теракотни икони, кои беа пренесени во Волонгонг и претставени пред австралиската јавност. И јас потекнувам од работничка фамилија, затоа сакам да ги претставувам интересите на македонската заедница и на Македонците кои, исто така, потекнуваат од работнички семејства, од средна или од подолна класа.

Колку Ви се чести контактите со Македонците и за што тие најчесто бараат помош од Вас?

ХАЈ: Моето пријателство со македонската заедница и со Македонците почна уште со моето доаѓање во Австралија пред 25 години. Мои први пријатели беа токму луѓе од македонската заедница и затоа се чувствувам толку блиска со нив, а делиме и иста судбина. За тоа колку сум тесно поврзана со македонската заедница и со Македонците во Австралија говори нивната постапка кога ме видоа на сателитската програма на македонската национална телевизија, при што од нив добив многу СМС пораки. Нема многу парламентарци кои имаат вакви контакти со базата. Инаку, како претставника на Парламентот ги застапувам Македонците и им помагам за вработување, за добивање социјална помош и за другите нивни секојдневни потреби. Секој ден се дружам со Македонците а, исто така, и тие кога имаат потреба доаѓаат во мојата канцеларија. Ги посетувам сите игранки, кои ги организира македонската заедница, присуствувам на свадбите и на крштеките, доаѓам и кога се случуваат несреќи и тажни работи во семејствата. Мојот контакт со македонската заедница и со Македонците е и личен. Таков беше и пред да станам пратеничка.

Пред неколку месеци прв пат во Парламентот зборував за тоа да се формира друштво на австралиско-македонско пријателство на парламентарно ниво, односно на ниво на пратеници од Нов Јужен Велс и пратеници од Република Македонија. Напишав писма до Владата и до Парламентот на Нов Јужен Велс. Моја лична определба беше да ја посетам Македонија за да воспоставам контакти со македонските високи политички институции, како и со одредени политичари за

да се заштитат правата на работниците и да се подобрат условите за работа. Најголем број од жените во овој дел беа од македонско потекло и работеа многу тешки работи. Се изборив повеќето од нив да одат на училиште и да учат англиски, да се вработат иако не го зборуваа англискиот јазик и да земаат плата. Тоа ми беше приоритет и успеав да го реализирам. Прв пат се случи многу жени кои не го знаеја англискиот јазик да се вработат и да добијат плата.

Знам како се чувствуваат Македонците во Австралија затоа што имам ирско потекло и тука и јас сум доселеник. Но,

МОРАЛОТ КАЈ МАКЕДОНЦИТЕ Е НА МНОГУ ВИСОКО НИВО!

"Посетата на Македонците во соседните земји е од историско значење затоа што прв пат се случува една ваква висока делегација, заедно со австралискиот парламентарец од Нов Јужен Велс, Питер Брин, да ги посети Македонците од Пиринска, Егејска Македонија и од Албанија (Мала Преспа, Голо Брдо и Гора). Ова значи духовно обединување на Македонците од етничка Македонија и инспирација за натамошна борба за остварување на нивните човекови права. Сепак, во текот на средбите и од разговорите со локалното македонско население констатиравме дека таму не се почитуваат и најосновните човекови права. Македонците во Албанија живеат во мизерија и намерно се запоставени од државата во однос на подобрувањето на нивниот животен стандард.

Наш впечаток е дека намерно не се инвестира во оние делови каде што живеат Македонци. Тоа се однесува и за Македонците во Пиринска и во Егејска Македонија. Радува фактот што моралот кај Македонците е на многу високо ниво во нивното настојување да се изборат за своите човекови права, но сепак потребна им е морална и материјална помош од Македонците во дијаспората и од матичната држава Република Македонија. Особено е важно во наредните два месеца финансиски да се помогнат Македонците од Пиринска Македонија, за тие да можат успешно да соберат 5.000 потписи и да ја регистрираат македонската политичка партија ОМО 'Илинден' Пирин", вели Ицо Најдовски, заменик-секретар на Здружението на македонските општини од Австралија.

ПИТЕР БРИН

Како се одвиваше средбата со претседателот Бранко Црвенковски и што Македонија треба да направи за своето малцинство во соседството?

БРИН: Нашите разговори со претседателот беа општи, за односите меѓу Австралија и Македонија. Само малку се осврнавме на прашањето на македонското малцинство во соседните земји, а потоа дискусијата се префрли на разрешувањето на проблемот во врска со црковните имоти во Австралија, за кои македонската заедница е загрижена. Македонија како држава нема направено доволно за да ги изнесе прашањата за човекови права на Македонците во овие делови пред меѓународната јавност, а воедно нив да ги постави и пред претставници на соседните држави. Тоа е резултат на проблемите околу територијалните барања на бал-

македонско потекло. Исто така, патував во Хрватска и во Босна и Херцеговина. Некои лица кои беа затворани заради барањето човекови права ги претставував во австралиското општество и пошироко. Патував и беше неопходно да дојдам и во Македонија.

Ветивте ли конкретна помош за Македонците во Егејска, во Пиринска Македонија, во Мала Преспа, во Албанија?

БРИН: Ние сакавме да ја видиме состојбата на терен, таква каква што е. Ќе ја експонираме во европските институции и пошироко. Им ветивме морална поддршка и врски со европските институции за човекови права.

До кога ќе трае Вашата борба за Македонците?

БРИН: Засекогаш ќе трае таа борба. Исто така, ние во Австралија ќе се заложиме да собереме финансиски средства за да им помогнеме на Македонците во Мала Преспа во борбата за нивната кауза. Во минатото македонската заедница од Австралија им помагаше, донираше средства за подготвување на весникот "Преспа".

Каква е судбината на Македонците?

БРИН: Ако соседните држави го продолжат својот сегашен однос кон етничките Македонци во тие делови на Македонија ќе има нивна насилна асимилација. Но, сметам дека тоа не би требало да се случи. Тие треба да применат мултикултурна политика, слична на онаа која ја применува Австралија, каде што се почитуваат етничките и културните права на сите малцинства во државата, а за возврат нивните припадници стануваат лојални граѓани на оваа земја.

Господине Брин, од каде потекнува Вашата заинтересираност за Македонците? Колку долго ја водите борбата за човековите права?

БРИН: Со ова прашање се занимавам последниве 15 години, а со македонското прашање сум преокупиран веќе неколку години, затоа што во Австралија стекнав пријатели од

НОРИН ХАЈ

дефинитивно да се реализира идејата за друштвото. Се сретнав со поранешниот претседател на РМ, Киро Глигоров, како и со сегашниот претседател, Бранко Црвенковски, со луѓе од Кабинетот на градоначалникот на Скопје, Трифун Костовски. Го посетив Музејот на Македонија, каде што група Аборицини од Австралија се претстави со нивната традиционална култура. Се сретнав со идниот македонски премиер Никола Груевски. Еве, лично одблизу сакам да ја запознаам Македонија, македонското население, неговата култура и традициите.

Во март наредната година кај Вас се одржуваат парламентарни избори. Вие повторно ќе се кандидирате, а се шират информации дека имате големи шанси да станете министерка...

ХАЈ: Ќе ми биде задоволство ако се случи на наредните избори да добијам функција министер. Во Нов Јужен Велс, за тоа кој ќе биде министер одлучува премиерот, но добрите работи се случуваат кај добрите луѓе. Премиерот одлучува за портфолиото. Се надевам дека ќе го добијам мандатот, а бидејќи потекнувам од работничка класа, како и припадниците на македонската заедница во Австралија, ќе работам на било која задача која ќе ми се додели.

Знаеме дека во Австралија сè уште за Македонците се користи дискриминаторскиот термин Славомакедонци. Како Вие им се обраќате на Македонците. Во овој поглед дали се соочувате со притисоци од пратениците од грчко потекло?

ХАЈ: Дефинитивно, при обраќањето го користам уставното име на вашата држава, така како што сакаат Македонците. Пред неколку години учествував во една демонстрација каде што гласно зборував против префиксот Славомакедонци, кој сè уште се користи во Австралија.

Но, јас сум против тоа. Инаку, немаме расправи со пратениците од грчко потекло, затоа што сите ние мораме да ги почитуваме законите на Австралија и да се однесуваме според нив. проблемот со македонската заедница во Австралија е тоа што Македонците се многу дезорганизирани. Всушност, јас на тоа и морам да се фокусирам за да можам да направам кохезивна македонска заедница, која ќе може да ги бара своите права. Имено, во мојот електорат повеќе од 50 проценти од избирачите имаат став Македонците да се нарекуваат Македонци и нивната држава да биде призната под нејзиното уставно име.

Премиерот на Нов Јужен Велс е од италијанско потекло. Тој е одличен премиер, кој ги претставува правата на малцинствата без разлика од која етничка група се. За несреќа, во општината во Волонгонг како советник имаме само еден претставник на македонската заедница. Меѓутоа, тоа треба да се смени и нивниот број да се зголеми.

Но, во овој момент македонската заедница е премногу разединета, навистина е потребна голема сила за да се обедини и да биде фактор во австралиското општество, во Нов Јужен Велс. Го поткрепувам движењето Австралија да стане Република, а не да биде под капата на кралицата.